

nim sodiščem veselje do slovenskega uradovanja, češ s tem si naložimo le novo breme prevajanja razsodb višjih instanc. Tudi nižji sodnik tako dobro ne pogodi duha utemeljevanja pri prevajanju, kakor bi ga sodnik, ki je sodeloval pri razsodbi.

Seveda to prakso so upeljali zaradi tega, ker pri nadsodiščih nimajo slovenščine večših sodnikov.

Na taka mesta imenujejo se sami Italijani in Nemci. To pa seveda ne zaradi tega, da ni sposobnih slovanskih sodnikov za taka mesta, temveč se to dela še za to, da se ohrani kolikor je moč italijansko ali nemško uradovanje. Na višjih mestih sploh primankuje dobre volje za slovensko uradovanje.

Tako postopanje je škodljivo tudi zategadel Slovincem, ker njih sinovi pri sodiščih tako hitro ne napredujejo v službi. Zato je pa dolžnost naših slovenskih poslancev, da porabijo ves vpliv v to, da bodo višja sodišča slovenske vloge tudi slovenski reševala.

Kadar se to doseže, pridejo tudi k višjemu dežel-nemu sodišču slovenščine večši možje in ti bodo tudi poskrbeli, da se pri podrejenih sodiščih odpravijo vsi nedostatki in konec bode slovenskim pritožbam.

Politični pregled.

Mac Nevin in — naša imena. — Mac Nevin, nepremagljivi paša celovski, spravil se je bil nad brata „Sablačana“ in z njima vred hotel je „posabljeti“ ves slov. koroški rod. Pod kaznijo jima je zapovedal, da imata svoje slovensko ime „Zablačan“ ali „Sablačan“ pisati po nemškem pravopisu — tedaj „Sablatschan“. Naši poslanci opozorili so ministerstvo na delovanje g. Mac Nevina, vsled priziva bratov Zablačanov pa se je pečala s to zadevo visoka c. kr. deželna vlada koroška ter jo z odlokom z dne 3. julija t. l., št. 3355, rešila tako, da smemo biti zadovoljni. Odlok slove tako-le: „Št. 17763. Gospodu Mihi Sablačan-u v Glinjah, obč. Medborovnica. Visoka c. kr. deželna vlada je z odlokom z dne 3. julija 1896, št. 3355, vsled priziva Lovrencija Zablačan-a in Mihe Sablačan-a, posestnikov v Glinjah, tuuradni ukaz z dne 13. prosinca 1896, št. 30 045 l 1895, s kojim se jima je v smislu cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854., drž. zak. št. 96. pod kaznijo napovedalo, da imata svoja družinska imena pisati v smislu pisave, katera se nahaja v krstnih matrikah glinjskega župnega urada, „Sablatschan“ in ne kakor doslej „Zablačan“ oziroma „Sablačan“ — razveljaviti izvolila. C. kr. okrajno glavarstvo. V Celovcu, dne 7. julija 1896. C. kr. dež. vlade svetnik Mac Nevin l. r.“ Vsled tega odloka smeta se brata Zablačana pisati kakor doslej za „Zablačana“ oziroma za „Sablačana“. A ta odlok je hkrati prevelike važnosti za koroške Slovence sploh, kajti konsekvence, katere smejo izvajati iz njega so naslednje: Vsak Slovenec sme svoje slovensko ime pisati tako, kakor se njegovo ime piše v pravilni slovenščini. Kdor se je pisal z „tsch“, „sch“, „gg“ itd., sme se od zdaj naprej pisati s slovenskim „č“, „š“, „k“, itd. Nikdo mu tega braniti ne more. Tudi se sme zahtevati, da se krstne matrice popravijo v tem smislu ter da se slovenska pisava družinskih imen spoštuje tudi v uradih. Vzdromite se torej, Slovenci in Slovenke koroške, ki imate spačena in po nemško prikrojena imena, in pišite jih zanaprej tako, kakor so jih pisali vaši pradedje pred stoletji, t. j. z domačimi slovenskimi črkami!

Mac Nevin in volitve. — V celovškem okraju so volitve za Slovence neugodno izpadle in v krajih, v katerih bi

smeli pričakovati zmage. Morda je to marsikomu bolj umljivo, če povemo, da tu glavari Mac Nevin. V več občinah, zlasti v Slov. Plajbergu in Podgoro je g. Mac Nevin kot komisar odpravljaj volilce iz volilne dvorane, češ, da tam nimajo več opravka, ko so oddali svoj glas. To se nam hkrati čudno in nepostavno zdi. Da hočejo slovenski možje pri celi volitvi biti navzoči, za to imajo uzrokov dosti. Navadno sedijo v volilnih komisijah, in tako je bilo tudi v imenovanih krajih, sami nasprotniki. Slovenski volilni možje imajo zato vendar dolžnost in pravico, da sami pazijo ali se vse v redu vrši. Pravijo sicer vsaj so navzoči politični komisarji, ki morajo gledati, da se postopa po postavi. Znani so slučaji ravno iz Rožne doline, da so bile volitve zavolj nepostavnosti ovržene, dasiravno je bil vladni komisar navzoč. Morda ve o tem tudi žlahtni g. baron Mac Nevin? — V onih krajih torej je spravil vladni komisar iz sobe vse slov. volilce, ko so štel glasove. To je pa naravnost zoper § 36 dežel. volilnega reda, ki pravi, da smejo volilci biti v volilni sobi. Volitev je vendar javna, zakaj hoče le g. baron Mac Nevin vse opraviti tako tajno-skrivnostno, v krogu svojih ožjih somišljenikov? In nobenega drugega okraja v tem oziru ni došla nobena pritožba, samo iz celovškega. Vidi se, da tu v vsakem oziru vlada drug duh, kakor po ostalem Koroškem.

Državni zbor. — Vlada misli takoj državni zbor razpustiti, ako bi jej začel delati kake ovire. Novi volilni red se je že razglasil, in so torej nove volitve vsak čas lahko razpišejo. Razglasilo se je že tudi navodilo glede volitve v peti kuriji. Ko se državni zbor razpusti, imajo županstva razglasiti, da se pozivljajo vsi, ki imajo pravico voliti v novi kuriji, a ne občinske. Nadalje imajo vsi delodajalci naznaniť vse delavce in druge uslužence, ki imajo volilno pravico v novi kuriji. Na to se bode sestavil seznam volilcev, proti kateremu bode določen 8 dnevni rok za reklamacijo.

Otvorjenje Železnih vrat. — Minoli teden se je otvoril nov kanal pri Železnih Vratih. Železna Vrata je imenovana ožina Donave, na ogerski meji, kjer zaradi skalovja vožnja z večjimi ladijami skoro ni bila mogoča. Sedaj so pa napravili nov kanal, po katerem bodo lahko vozile največje ladije. K otvorjenju tega kanala so bili prišli avstrijski cesar, srbski in rumunski kralj, vsi avstrijski in ogerski ministri in nekaj srbskih in rumunskih ministrov, blizu 3000 raznih gostov. Otvoritev je bila jako slovesna. Po otvorjenju je avstrijski cesar odpotoval v Bukarešt, kateremu potovanju se pripisuje velik političen pomen.

Moravski Čehi mislijo v posebni spomenici pojasniti grofu Badeniju svoje težnje, ko pride na Moravsko, da se vlada ne bode mogla izgovarjati, a ne pozna njih teženj. Na Moravskem vlada lahko veliko stori za Čeha. Tri četrtine dežele so češki. v deželnem zboru je pa nemška večina po vladni milosti. Če vlada porabi svoj vpliv, pa srednja stranka veleposestva zapusti Nemce in deželni zbor ne bode več oviral čeških teženj. Sedaj deželni zbor samo pospešuje nemštvo, češke potrebe pa zanemarja.

Turčija. — Zatrjuje se odločno, da je mesarsko klanje Armencev v Carigradu vodil sultan sam. Njegov ukaz je bil, da so turški vojaki in uradniki tako neusmiljeno ravnali z ubogimi Armenci. Da bi Turki Armence za tem strašneje uporneže narisali svetu, razstavili so orožje, katero so baje našli pri Armencih. To seveda je še tem boljše razburilo Turke zoper Armence. Dvomljivo je pa prav, da bi bili razstavljeno orožje res našli pri Armencih. Najbrže je bila razstava orožja le zvijača v prilog Turkom nasproti tujim velevladim. — V Angliji še vedno ni konca gibanja proti Turčiji. Znani Gladstone je imel v Liverpoolu strog govor proti Turčiji, češ, da se mora narediti konec Turčiji in preganjanju kristijanov, Anglija naj prepriča druge velevladi, da je ne žene sebičnost, če hoče razmere v Turčiji urediti. S pomočjo drugih velevlad naj sultana požene iz Evrope. Dočim so se prvotno domenile Ru-

sija, Avstrija in Nemčija, da hočejo varovati Turčijo pred morebitnim napadom Anglije in so Rusijo pooblastile, da vse potrebno v tem oziru ukrene, se zdaj nekoliko čuje o tem, da hoče Rusija vendar v zvezi in sporazumno z Anglijo prijeti Turčijo. Pravijo da je to posledica carjevega bivanja na Angleškem. Obisku carjevemu na Angleškem so pripisovali veliko politično važnost. Sedaj sklepajo listi iz tega obiska navedeno sporazumljenje. Turški sultan se ba e že resno boji skupnega postopanja Rusije in Anglije proti njemu. Očividno je pač, da če se vevlasti zjedinijo za skupno postopanje, je turškega gospodstva v Evropi konec.

Francija in Rusija. — Ruska carska dvojica pride na Francosko v Cherbourg dne 4. oktobra. Dne 7. oktobra se o carjevi navzočnosti položi tu temeljni kamen velikemu mostu, kateri dobi ime po carjevem očetu Aleksander III. Priprave za dohod carjev so velike. Car obišče tudi francoski parlament, kjer se mu predstavi senat in zbornica. — O bližajočem posetu carja na Francoskem, pišejo listi mnogo. Poudarja se, da je prihod carja v Pariz velikega pomena in to za rusko-francosko zvezo in za ohranjenje miru sploh. Zatrjuje se tudi, da Rusija in Francija tem povodom skleneta vzajemno postopanje v Turčiji v tem smislu, da se Turčija ohrani. Karakteristično pri tem je to, da nobena vevlast brez Rusije ne upa nič proti Turčiji. Le če bi bila Rusija poleg, potem se da vse storiti. Kakor iz bivanja carjevega na Angleškem sklepajo na vzajemno postopanje Anglije in Rusije v Turčiji, tako i iz bivanja carjevega na Francoskem hočejo politiki izcimiti skupno postopanje Rusije in Francije v Turčiji. Bližnja prihodnjost bo pokazala, če bodo vevlasti res kaj ukrenile proti Turčiji, ali če ostane pri starem. Dobro bi pač bilo, če bi se tega malomarnega sultana prav pošteno prijelo.

Obrtnija.

Stavbenski red

deželnega stolnega mesta Ljubljane

z dne 25. maja t. l.

(Dalje.)

b) Neprolazni dimniki.

§ 65. Glede stavbe uporabe neprolaznih dimnikov se je držati nastopnih predpisov:

1. Neprolazni dimniki se smejo narejati okrogli ali kvadratični. Najmanjša izmera takih dimnikov je pri okroglih 0.17 m v premeru, pri kvadratičnih pa 0.15 m stranske dolžine in noben dimnik se ne sme narediti z manjšo ploskovno mero.

2. Vsaka kurilna skupina posameznih nadstropij, mora dobiti svoj dimnik.

Če se več nego dve kurišči priklopiti k takemu dimniku, tako je njegov rabni prerez na 300 cm², — to je pri okroglem dimniku premer na 0.20 m, pri kvadratičnem pa stranska dolžina na 0.18 m — razširiti. Praviloma je napeljati največ po tri kurišča v jeden dimnik. Več nego štiri kurišča napeljati v dimnik je pod vsemi okolnostmi nedopustno.

3. Notranja ploskev takšnih dimniških cevi mora biti kar najgladkejša.

4. Ozke dimnike je napravljati kolikor največ mogoče navpično. Postavljati jih na pošev pod 60 stopinj k vodoravni črti ni dopustno.

Zborni dimniki za odvajanje saj v klet se naj pri novih stavbah, kolikor mogoče, predpišejo.

5. Vsak neprolazni dimnik mora imeti spodaj, kjer se sam začneja in v podstrešji za to, da se osnaži saj, stransko odprtino s 40 cm višine in toliko širine, da je jednaka dimnikovemu premeru; to odprtino je napraviti primerno strešni konstrukciji, na vsak način pa tako, da je oddaljena od vsakega lesa.

Te odprtine je zapirati z dvojnimi železnimi snažilnimi durcima, ki imajo 0.03 m široko pripiro, tako da se na vseh štirih straneh trdo prepro na zid.

Durca je poskrbeti z dotičnimi številkami stanovanja in nadstropja.

Skupine takšnih snažilnih durec v podstrešji je napraviti tako, da se zapirajo z železnimi počez položnimi drogovi in narediti jih je, kolikor je največ moči, zunaj podstrešnih odelkov, da so dostopni od zveznih hodnikov.

Lesene konstrukcijske dele, ki so v bližini snažilnih durec, je najmenj v dolžini dimnikove telesnine obвити s pločevino.

6. Pri ozkih dimnikih, ki sezajo nad 1 m nad streho, je kolikor moči uporabljati kameninske nastavke.

7. Prepovedano je ustje dimnih cevij iz hiš obračati proti ulicam ali proti dvorišču.

Dimnice ali prekalnice.

§ 66. Dimnice ali prekalnice morajo biti proti ognju varno zidane, oblokane, z železnimi vrati zaporne in s kamenjem ali opeko pomostene.

Parnokotelske naprave.

I. Veliki kotli.

§ 67. Veliki parni kotli naj se kolikor moči postavljajo v pogreznjenih prostorih in oddaljeni od stanovanj. Od delaren morajo prostori za takšne parnokotelske naprave biti ločeni s polnim najmenj 60 cm debelim zidom (izvzete so neobhodno potrebne zvezne odprtine), smejo biti samo lahko pokriti in nikoli ne oblokani ali na vrhu zazidani. Izhodna vrata je v vsakem slučaju napraviti proti dvorišču tako, da se ven odpirajo. Za postavljanje velikih kotlov je treba odobrenja stavbinskega oblastva, ki mora poprej v presojo name-ravane naprave prouzročiti komisijonalno razpravo v zmislu §§ 23. do 25.

Parne kotle je vzidati po črtežih, katere je sestavil izdelovalec dotičnih parnih kotlov ter dotični potrdil državni nadzorni organ.

II. Mali kotli in kotliči.

§ 68. Za male posamezno uporabljane parne kotle se glede njih postavljanja dovoljujejo olajšave.

Mali kotli, to so takšni, katerih prostornina pri polni napolnitvi do zakonite vodovišinske marke ne presega 1 m³, njih parni pritisek ne 6 atmosfer in njih kurilna ploskev ne 10 m², se smejo postavljati v hišah, v katerih stanujejo ljudje, in prosto v delarnah, če

1. v neposredno nad njimi se nahajajočih prostorih nihče ne stanuje in če v njih ne bivajo stalno delavci;